

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; 60 je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 1 — din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-čak. rač. št. 17.785
Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje

Od Kosova do Gospe Svete

Kosovo in Gospa Sveta sta dva znamenita mejnika v našem narodnem življenju. Kosovo polje pokriva v poletnem času rdeče, naši potoniki podobno cvetje, ki ga imenujejo tamkajšnji domačini „božur“. Ta cvetka je vzklila iz krvi junakov, ki so jo prelili na Kosovu v boju za krščanstvo in svobodo jugoslovanskih narodov.

Na Gosposvetkem polju pa stoji prestol preprosto zložen iz kamnov razvalin nekdanjega rimskega Virunuma. Čeprav so koruški Nemci ta prestol obdali z visoko ograjo, ne bo naš narod nikdar pozabil, da so ravno tukaj Slovenci ustoličevali svoje vojvode v onih časih, ko o Nemcih na Koruškem ni bilo še nobenega sledu. V bližnji vasi, ki se imenuje Krnski grad, je domoval rod slovenskega kmeta Plemičarja, ki je kot zastopnik naroda ob navzočnosti velike množice slovenskega ljudstva ustoličil novega vojvodo v slovenskem jeziku. Ko so Slovenci izgubili svojo neodvisnost, so tudi nemške kneze ustoličevali po istem obredu, ki se mu je podvrigel vsakokratni vojvoda. Ta je moral javno priseči, da bo ščitil ljudske pravice, in to v slovenskem jeziku, če je hotel, da ga narod prizna za vladarja. Z običaji ustoličenja tu ob vojvodskem stolu in s službo božjo, ki se je kot zaključni del slovesnosti vršila v starodavni cerkvi Gospe Svete, so dali naši predniki izraza svoji živi narodni zavesti in krščanskemu prepričanju slovenskega naroda.

Vsakemu iskrenemu Jugoslovancu vzdrhti srce, ko sliši besedo Gospa Sveta. Ko se spomnimo Gospe Svete se mora tudi v nas vžgati čut radosti in ponosa, pa tudi čut hrepenenja ob spominu na sedanji položaj Gospe Svete in našega naroda na naši severni narodni meji. Gospa Sveta je simbol slovenske svobode ter narodne in državne neodvisnosti. Gosposvetko polje, ki je v času ustoličenja ležalo v osrčju slovenske zemlje, ko so Slovenci ob Donavi neposredno mejili na brate Čehe, leži danes na robu slovenskega ozemlja in žal tudi zunaj naše narodne države.

Préd več kot petsto leti je na Kosovu padlo srbsko carstvo, padla je glava carja Lazarja, padel je simbol krščanstva — križ in preko Srbije je v notranjost Evrope stopal mohamedanski Turek, oholo dvigajoč svoj polumeseč proti križu, preteč, da uniči vse tisto, kar je kristjani sveto in vzvišeno, da uniči vse sadove zapadne in krščanske kulture. Cilj oblastnih carigradskih sultanov je bil pomisljaniti vso Evropo, krščanske božje hrame pa spremeniti v turške džamije ali celo v svoje vojašnice in konjušnice. Glas zvonov naj bi zamenjalo hripavo klicanje mujezinov z vitkih minaretov.

Ravno v tistem času pa je zamiral tudi slovenski glas na knežjem kamenu pri Gospe Sveti. Od severa se je valil močan germanski val, ki je preplaval slovansko ozemlje, hoteč zadušiti našo narodno samobitnost, naš jezik, skratka vse svetinje, ki so nam jih zapustili naši predniki. Pohlepnemu Germanu se je hotelo naše zemlje, naše krvi za okrepitev in poživitev lastnega naroda. Toda naš jugoslovanski narod je kljuboval tako turškemu kakor germanskemu nasilju.

Dan kosovske bitke je bil takrat pač dan poraza za Srbijo. Toda kljub temu žrtve srbskih junakov niso bile zaman. Da takrat srbska vojska ni nudila tako hrabrega odpora, bi bila turška veselila sigurno še

odločneje z vsemi sredstvi poskušala osvojiti si tudi ostalo jugoslovansko ozemlje. Na Kosovem polju pa je uvidela, da ima opraviti z narodom, ki je sicer mnogo šibkejši od nje, toda odločno pripravljen za vsako ceno obraniti si svojo vero in narodnost; z narodom, ki ga je mogoče trenutno pogaziti, toda ukloniti nikdar. Miloš Obilić je turškim mogotcem in vsej javnosti s svojim činom častno dokazal, da Jugoslovanci ne izdaja svoje vere in domovine, nego upropašča tiste, ki mu hočejo ti dve najdražji svetinji uničiti.

Kosovska bitka je bila izgubljena, ne pa duša narodova. V tej duši je živel Lazarjevo carstvo dalje, vso dolgo dobo turške sužnosti. Zasluženo je bilo narodno telo, a duša mu ni bila usužnjena. V njej je živel stalna nada, stalna misel na osvobojenje. Pri srbskem narodu se je v polni meri uveljavila resnica, da narod, ki brani svojo zemljo, ki brani svojo svobodo, ne more propasti, ne more za stalno ostati usužnjen.

In kdo je uresničil to misel med brati Srbi? Vstali so junaki iz preprostega kmečkoga naroda, vstal je Karadjordje, ki je kot prvi organiziral vstajo proti turški sili in Srbijo delno osvobodil. Njegovo delo sta nadaljevala in častno završila njegov vnuk pokojni kralj Peter Osvoboditelj s svojim sinom tudi že pokojnim kraljem Aleksandrom Zediniteljem, ki se je leta 1912, kot mlad kraljevič postavil na čelo hrabri srbski vojski, katera je izvojevala znamenito zmago nad Turki v bitki pri Kumanovu. Poveljnika in njegove junake je takrat prevzemal Obilićev duh z geslom: svoboda ali smrt! In uspeh je bil dosežen; Kumanovo je osvetilo Kosovo. Srbija je bila svobodna, padel je polumeseč, dvignil se je zopet zveličavni križ in veselo je zapel zvon v staroslavnem kosovskem svetišču Gračanici. In ni še poteklo desetletje po kumanovski bitki, ko je idealni kralj Peter I. iz junaške dinastije Karadjordjevičev združil pod svojim žezlom Srbe, Hrvate in Slovence v bratski narodni državi Jugoslaviji, ki sega od Triglava do Kosova in Bitolja.

Gospa Sveta pa se nam je odmaknila daleč, državni mejniki so zabiti med nami in Gosposvetkim poljem. Toda Jugoslovanci Gospe Svete ne moremo in ne smemo pozabiti. Koliko Slovencev je romalo v teku stoletij v Gospo Sveto v veličastno Marijino svetišče. Ali naj res zamre slovenski glas na tej zemlji, kjer je toliko gorečih molitev kipelo k Materi božji iz src slovenskih častilcev, kjer se poje slava Njej v slovenskem jeziku že skoro deset stoletij? Leta 1912 so stopili naši junaki na osvobojeno Kosovo, upajmo, da bodo naposled tudi pred Gospo Sveto. In tedaj doživimo naš veliki dan, dan zmage in slave.

Slovenecem na Kočevskem!

Prilike so take, da ni upati na tretji Slovenski dan na Kočevskem, kot smo ga že spomnili določili in izbrali dan in kraj, kjer naj bi se vršil. Zato pa priredi „Slovenska Straža“ na Kočevskem za vse verne slovenske družine skupno romanje k najznamenitejši božji poti v našem okraju in daleč okrog in, ki je vsemu prebivalstvu na Kočevskem tako zelo priljubljena: k Materi božji pri Novi Štifti na ne-

deljo Karmelske Matere božje, to je 21. julija. Z jutranjim drugim vlakom se peljemo do Zlebiča, nato pa k Novi Štifti. Ob 9. uri bo cerkveni govor — govori župnik g. K. Škulj, nato pa slovesna sv. maša za naše verske in narodne potrebe. Med sv. mašo skupno sv. obhajilo članov „Slovenske Straže“. Po cerkvenem opravilu bo prost razgovor pod mogočnimi lipami ali pa v romarski hiši. Vabljeni ste vsi slovenski bratje in sestre s Kočevske, saj imamo toliko potožiti ljubemu Bogu in toliko prošenj do Marije v sedanjih težkih časih. Romanje bo posvečeno predvsem molitvi za mir in blagor naše domovine. Na vlaku je polovična nedeljska vožnja. Popoldne izlet na romantično Travno goro. Bratje in sestre! Bodi tudi ta naš skupni nastop mnogoštevilen in veličasten!

„Slovenska Straža“ na Kočevskem.

Nova Štifta

Na prijaznem nekdanj imenovanem Brinovem griču med Sodražico in Ribnico se je pojavila pred 300 leti priljubljena božja pot s cerkvijo Matere božje Vnebovzete pod imenom Nova cerkev ali Nova Štifta. Čudovito hitro se je razširil njen sloves ne le po bližnjem Dolenskem, temveč tudi na Notranjskem, Belokranjskem, Kočevskem in na sosednjem Hrvaškem. Prihajale so velike množice romarjev k Novi Štifti ob raznih prilikah tako, da so takoj od začetka morali nastavitvi stalnega duhovnika, ob večjih shodih pa sta po navadi prišla še po dva duhovna pomočnika pomagat iz Ribnice, kjer je bil takrat kolegij več duhovnikov. Tako je ta božja pot v 100 letih krasno napredovala in se razvijala.

Došli pa so za božja pota hudi časi, ko se je tudi po naših krajih razširil za vero škodljivi janzenizem in ježefnizem. Tedanja gosposka je izdala celo povelje, da se morajo vsa božja pota zatreti, in ljudstvu je treba zabraniti, da ne bi moglo obiskovati božjepotnih cerkva. Nova Štifta je takrat veliko trpela. Duhovnik se je primeroma še dolgo obdržal pri cerkvi tja do leta 1811. Potem pa skozi 20 let cerkev ni imela stalnega duhovnega voditelja. Ljudstvo ni več prihajalo na božjo pot. Listine in cerkvene posode so se zgubile. Streha je začela propadati. Stare orglje so otroci raznesli, in nekateri nasprotniki so rekli, da bi bilo najbolje cerkev podreti zato, da bi je ne bilo treba popravljati.

Toda verno ljudstvo je imelo v srcu še vedno veliko zaupanja do Marijine Nove Štife. Samo je prosilo za duhovnika in je bilo pripravljeno tudi gmotno vzdrževati gospoda, da ne bi božja pot propadla. Tako se je zgodilo, da je leta 1831. spet bil tukaj nastavljen duhovni oskrbnik svetišča. Ko je bila služba božja urejena, so častilci Marijini zopet začeli romati k Novi Štifti iz prejšnjih krajev. Vendar pa je opaziti, da je navdušenje za to božjo pot precej zaostalo v novejšem času in se najbrž ne bo več povzpelo na prejšnjo višino, dokler se versko življenje med ljudstvom zopet ne povzdigne. Nastala so tudi druga božja pota, pa je obisk Nove Štife odnehal zlasti iz Bele krajine in Kočevskega.

Seveda današnje dni hodijo ljudje radi na izlete po romantičnih točkah, kamor jih vodijo udobne ceste in se jim nudijo lepi razgledi. Pa tudi v tem Nova Štifta noče zaostajati. Po naklonjenosti naše banske oblasti se uprav zdaj gradi na Novo Štifo nova krasna cesta. Ta se bo vila na hrib po najlepših točkah in bo vabila poleg navadnih romarjev tudi razne druge izletnike, da bodo rajše prihajali k Novi Štifti in se udeleževali dobrin slovenske zemlje in njene lepote.

Notranji pregled

Na Brdu in Bledu

Nj. Via. knez namestnik Pavlo je v svojem dvorcu na Brdu sprejel predsednika in podpredsednika vlade in ostale ministre, ki so se nekaj časa mudili na Bledu. Nekateri so že odpotovali, nekaj jih je pa še ostalo. Bled je spet kakor vsako leto postal poletno središče jugoslovanske politike. Na Bled so prispeli tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki se je že nekaj ur mudil v Ljubljani, zunanji minister dr. Cincar-Markovič ter naš poslanik v Ankari dr. Šumenkovič.

Sovjetski poslanik na našem dvoru je v petek 12. julija prišel s svojim spremstvom v Ljubljano ter se nastanil v hotelu Union. Dopoldne se je potem odpeljal na Gorenjsko, kjer je bil na gradu Brdo pri Kranju sprejet v avdijenco pri knezu namestniku Pavlu, kateremu je izročil svoje poverilne listine. Nato se je vrnil v Ljubljano ter se popoldne odpeljal na Bled in Bohinj, nakar se je zvečer vrnil v Belgrad.

Notranji minister Mihaldžič je odstopil - posle prevzel predsednik vlade Cvetković

Zadevo notranjega ministristva bo začasno vodil sam predsednik vlade g. Dragiša Cvetković. Listi se precej pečajo s tem dogodkom ter pravijo, da bo sledilo še nekaj sprememb v osehah. Sicer pa — pravijo listi — so zdaj glavna stvar napovedane socialne in finančne reforme, ki pa so menda nekako v zvezi z osebnimi spremembami.

Politične osebnosti na Bledu

12. junija je dopotoval na Bled bivši notranji minister, sedanji ban drinske banovine dr. Stanoje Mihaldžič. Na Bledu je tudi podban drinske banovine g. Simović. Na Bled je dopotoval prvi kraljevi adjutant general Hristić s svojim spremstvom.

Novi pomočnik prosvetnega ministra

Pomočnik prosvetnega ministra je postal na predlog prosvetnega ministra Boško Bogdanovič, dosedanji načelnik političnega oddelka v predsedništvu ministrskega sveta.

Izjava prosvetnega ministra dr. Korošca

Prosvetni minister dr. Korošec je dal stalnemu belgrajskemu dopisniku rimskega lista „Popolo d'Italia“ izjavo o našem razmerju do osi. Dr. Korošec je izjavil, da smo in bomo zmerom stremili za čim tesnejšimi in iskrenimi odnosi na kulturnem in gospodarskem področju z Nemčijo in Italijo. Naše kulturne vezi z Italijo so še mlade, toda sto načinov je, kako jih je moči poglobiti. Za to nam bo dalo priložnost realno življenje. Na dopisnikovo vprašanje, kaj

† Dekan Anton Skubic:

Zgodovina ribniške župnije — pravda kmetov

V Goriči vasi je ribniški graščini podložnih 13 posestnikov z osmimi polgrunti. V denarju dajejo davka skupno 10 gl 39 kr, v naravi pa 25 škafov in 11 meric pšenice, 41 škafov prosa, 76 škafov ovs, 28 kokoši, 154 jajc, 225 povesem, 14 voz drv. V Goriči vasi pa ima tudi grad na Bregu 16 podložnih zemljišč, ki dajejo temu gradu dve tretjini desetine, župniku pa eno tretjino. Dajatev vsakega grunta se je leta 1570. cenila in brških graščakov Krištofa in Hansa pl. Lambergov za 1 gl vrednosti. Goričevljani imajo tlako, da vsak po en dan gnoj vozijo, orjejo, plevejo, žanjejo in kosijo, desetino iz Otavic in Lipovca zvožijo in gradijo grajsko posest. Za vožnjo vina dajejo letno po tri in polkrat konja, torej eno leto po tri, drugo pa štirikrat. Kadar orjejo, plevejo, žanjejo in kosijo, dobe hrano sestoječo se iz dveh prinosov, kadar gnoj vozijo, dobe dva hlebčka, drugače pa ničesar.

V Otavicah ima ribniška graščina štiri grunte s šestimi posestniki, ki dajejo 5 gl 22 kr davka ter 8 škafov in 6 mer pšenice, 14 škafov ovs, 8 kokoši, 62 jajc, 120 povesem, 6 voz drv, za vinsko vožnjo po dva konja. Tlako imajo kakor oni. Dajejo tudi desetino od žita, mladine in čebelnih rojev, od mladine pa le tedaj, kadar se narodi

misli o razvoju dogodkov na Balkanu in v Podonavju, je dr. Korošec odgovoril, da je razmerje med posameznimi državami prijateljsko. Zato je upati, da bo to razmerje takšno tudi ostalo; poleg se ni treba bati sporov in nesoglasja. V prijateljskem ozračju se dajo vsa vprašanja ugodno urediti. Glede svojega dela v prosvetnem ministristvu je pa dr. Korošec dejal, da je njegovo programsko stališče znano in da bo storil vse, kar bo v korist narodne dinastije in domovine.

Dalmacija dobi samoupravo

Zagrebaški Obzor poroča, da banska oblast v Zagrebu izdeluje načrt uredbe, ki bo za področje banske oblasti v Splitu določila široko upravno-gospodarsko samoupravo s primerno finančno stranjo. List napoveduje, da bo ta uredba kmalu razglašena in da je skoro že končana. Pod področje splitske samoupravne izpostave bo spadalo tudi več okrajev iz Bosne in Hercegovine, ki zemljepisno in gospodarsko teže v Split.

Potopljeno torpedovko „Ljubljano“

so dvignili dne 10. julija ter jo prepeljali v varno pristanišče, kjer so jo strokovnjaki natančno pregledali. Ugotovili pa so, da ladja ni hudo poškodovana ter da jo bo mogoče z malimi stroški popraviti.

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani

Sešla se je slovesna skupščina Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Za prave člane so določili pet odličnih slovenskih znanstvenikov, za dopisne člane pa deset učenjakov.

Ljubljanske žale

Ljubljanske žale so v nedeljo dopoldne slovesno odprli. Mestna občina je v ta namen povabila k slovesnosti zastopnike naših oblastev, društev in korporacij.

† Friderik Kaucky

V četrtek 11. julija t. l. je umrl v Kočevju učitelj v pokoju Friderik Kaucky. Njegova smrt je globoko zadala ne samo njegovo družino, ki je v njem izgubila ljubljene očeta in deda, ampak vse Kočevje brez ozira na narodnost. Tih, toda do zadnjega živahen, skromen in pošten, družaben, visoko inteligenten si je znal pokojni g. Kaucky pridobiti simpatije vsega mesta. Proti vsem je gojil skoraj nekak očetovski odnos, saj je vzgojil v teku svojega učiteljevanja skoraj vso starejšo kočevsko generacijo. Ljudje so mu rekli „stari Kaucky“ ali „kočevski leksikon“, toda ne v namenu, da bi ga s tem zbadali, temveč iz simpatije do starčka, ki je kljub svoji visoki starosti vse vedel, vse znal

deseti kos in se mora tudi včasih po več let skupaj šteti (posebno pri teletih). Graščak je moral torej voditi natančen „status animalium“. Proso v snopih se ni desetnilo, ker bi se bilo ob prevozu vse otrešlo, zato so dajali kot površino pri desetini še 8 polmer prosa, 4 kokoši in 60 povesem. Tudi graščak z Brega ima v tej vasi štiri podložne grunte, ki mu dajejo davka 2 gl 31 kr, tri mlade pujske, tri jagnjeta, 15 kokoši, 60 jajc, po tri konje za vinsko vožnjo, mu dajejo desetino in toliko površine kakor prejšnji. En grunt je podložen župniku, ki mu daje desetino in dve polmeri prosa, 1 kokoš in 15 povesem.

V Lipovcu je bil ribniški graščini podložen en grunt, ki daje davka 1 gl in enega konja za vinsko vožnjo, druge tlake nima. En grunt je služil Juriju Hallerju, graščaku na Malem gradu pri Planini, drugi pa boštanski graščini. Desetino daje vsak svojemu gospodu, za površino pa dajejo Lipovčani še 8 polmer prosa, 4 kokoši in 60 povesem. V Makošah je en grunt z dvema posestnikoma, ki dajeta davka 1 gl, desetino ribniški graščini, za površino 2 polmeri prosa, 1 kokoš, 15 povesem, za tlako pa vsak enega konja za vožnjo vina.

Nemška vas je še bolj razdeljena. Poldrugi grunt s posestnikom je ribniški in daje davka 3 gl 16 kr ter vsak enega konja za vinsko vožnjo. En grunt je podložen Juriju Hallerju, ki daje dve tretjini desetine ribniški graščini, eno tretjino župniku. Nadaljnih pet gruntov je podložnih tudi Juriju Hallerju, ki pa dajejo

in vse razumel. Kot učitelj je nekaj časa vzgajal tudi našega nepozabnega daščelnega in državnega poslanca, prezgodaj umrlega dr. Evgena Lampeta. Največ svojega prostega časa pa je posvetil g. Kaucky glasbi. Kot učitelj petja, dolgoletni cerkveni organist in zborovodja je dajal mnogim vzpodbudo k glasbenemu udejstvovanju, kjer najde človek po njegovih besedah globlji smisel za življenje. Veliko spoštovanje, ki ga je rajni užival v mestu in okolici, je dobilo svoj izraz v veličastnem pogrebu, ki se je izvršil v soboto popoldne. Mesto se je hotelo vsaj z zadnjim spremljivom oddolžiti svojemu staremu učitelju in mentorju. Počivaj v miru anima candida! bo.

Poročajo

Kočevje. V nedeljo 7. t. m. je priredila godba 37. p. p. iz Ribnice v našem mestu promenadni koncert. Ulice so se kar tresle od krepkih vojaških koračnic. Želeli bi, da bi nas vrli godbeniki naše hrabre vojske še večkrat obiskali. — V Velikih Laščah se je ponesrečil s kolesom šef tukajšnjega cestnega odbora g. ing. Vivod. Prvo pomoč mu je nudil velikaški zdravnik g. dr. Kožuh. Mladi in splošno priljubljeni gospod inženir ni k sreči odnesel nobenih težjih poškodb.

Velike Lašče. Nenavadna nesreča pri vožnji tramov se je pripetila v petek 5. t. m. na strmem klanecu pod vasjo Rašico. Posesnik iz Malih Lašč Janez Levstik je peljal s svojimi konji težko naložen voz tramov na kolodvor v Velike Lašče. Na omenjenem klanecu je, da bi olajšal konjem naporno vožnjo, podkladal pod zadnje kolo sekiro, na ta način, da je z narobe obrnjenim rezilom zaviral voz, držeč sekiro za toporišče. Nenadoma pa je voz zdrsnil, stianil sekiro, ročaj iste pa je zagrabil vozniku dva prsta in mu jih pohabil. V ljubljanski bolnišnici so mu prste amputirali.

Videm Dobropolje. V nedeljo 14. t. m. je tukajšnji župnik in duhovni svetnik g. Anton Mrkun praznoval štiridesetletnico mašniškega posvečenja. Na prodvečer jubileja 13. t. m. mu je tukajšnji pevski zbor zapel podoknico, nato pa se je v Jakličevem domu vrnila slavnostna akademija s pestrim sporedom. Dan na to pa je igralska družina tukajšnjega Prosvetnega društva vprizorila v okviru proslave Timmermansovo dramo „Župnik iz evetočega vinograda“ v režiji g. kaplana Ivana Lavriha, ki se je tokrat izkazal kot odličen režiser. Tudi naši igralci in igralki so dobro rešili svoje vloge in znova pokazali svoje dramske sposobnosti. G. svetniku Mrkunu, ki se v naši župniji tako marljivo udejstvuje na vseh poljih, želimo, da bi vesel in srečen praznoval med nami vsaj še zlat in biserni jubilej.

vso desetino temu. En grunt služi boštanski graščini, desetine pa daje dve tretjini ribniški graščini, eno tretjino župniku, en grunt pa je tako boštanski, da daje desetino tja. Za Boštanj je pobiral desetino ribniški graščak in je od svojih dveh tretjin desetine dajal Boštanju vsak šesti snop. Površine dajejo Nemčani še 18 polmer prosa, 10 kokoši, 146 povesem. Desetine od prosa niso dajali in niso imeli nikake druge tlake. (Pozneje je prešlo nekaj desetine — menda Hallerjeva — na Turjačane, ki so bili v 18. stoletju tudi varuhi tamošnje podružnice sv. Lenarta.)

Rakitnica ima deset gruntov in dvajset posestnikov, samih polzemljakov. Vsak daje davka po 1 gl 14 kr, torej skupaj 54 gl 40 kr. Tudi v naruri dajejo vsi enako davščino, skupaj 40 škafov pšenice, 40 škafov prosa, 120 škafov ovs, 40 kokoši, 160 jajc, 300 povesem, 20 voz drv. Kjer imajo soseskin svet, dajejo po 10 konj za vinsko vožnjo. Desetino dajejo samo ribniški duhovščini in sicer dobi kaplan benificija sv. Hermagora in Fortunata, ki ga je leta 1427. ustanovil celjski grof Herman, last Veronike Deseniške, dve tretjini, župnik pa eno tretjino. Tlako delajo gradu, da po dva dni vozijo gnoj, po en dan orjejo, plevejo, žanjejo, kosijo, to košnjo posušijo, speljejo in grajsko posest gradijo. Rakitnica ima tudi šest mlinov, ki dajejo davka 2 gl 4 kr. Ker pa tam ob vsaki povodnji voda mlina zalije, določa urbar, da se ob takih uimah ti davki ne smejo strogo izterjevati.

Hrvatom v odgovor

List „Gorski Kotar“ odgovarja dopisu v našem listu iz Glažute, kjer smo poročali, da je ukinjena ljudska šola v tej delavski koloniji. Pisec pod zaglavjem Osilnica se razpisuje na dolgo in široko, ne posreči pa se mu, da bi opravičil to krivico prizadejano slovenskim šolskim otrokom in njihovim starišem. Trdi, da se je pri ukinitvi imenovane šole ravnalo po obstoječem zakonu, ki je bil v moči prej kot se je formirala banovina Hrvatska. Poudarja, da banovina Hrvatska nima na razpolago učitelja Slovenca za dva meseca, ki bi naj šel v Glažuto. Dopisnik „Gorskega Kotara“ gotovo ni razumel našega dopisa, kjer smo se pritoževali le nad ukinitvijo šole, ne pa nad slovensko učiteljico, katero je bila svoj čas postavila pristojna šolska oblast na Glažuto. Obenem je dopisnik krepko podčrtal, da bi „Kočevski Slovenec“ zaječal, če bi prišel hrvaški učitelj na omenjeno šolo, češ kje smo bili takrat, ko so oblasti na slovenske šole nameščale učitelje Hrvatel Bomo pa odgovorili, kje smo bili takrat. Predsednik Slovenske Straže na Kočevskem g. Škulj je bil osebnost pri takratnem prosvetnem ministru v Beogradu g. Staševiću in pozneje pri ministru g. Magaraševiću kot tudi pri banu g. dr. Ružiču v Zagrebu, da se Hrvat-učitelj v Papežih in isto učna moč Hrvat v Osilnici zamenjata s slovensko učno močjo. V istem smislu je nastopal sreski odbor JRZ Kočevje in je to zahtevo ponovno podčrtaval „Kočevski Slovenec“. To je zahtevalo tudi ljudstvo, ki svojo slovensko deco zaupa le slovenskemu vzgojitelju in to je tudi še nadalje naša narodna zahteva, od katere ne odstopimo. To zahtevo bomo uveljavljali prav povsod, kjer slovenski otrok pohaja v šolo. Zato pa neprestano kličemo, dajte Drago, dajte Osilnico k banovini Sloveniji! Če Hrvati iščete svoje in jih priklapjate k svoji upravni celoti, isto hočemo tudi Slovenci. Dopisnik obenem namigava, kot da smo mi objavili ukinitve šole v Glažuti v zvezi z občinskimi volitvami na Hrvatskem in poagitali za kako nasprotno listo. Izjavljamo pa, da je naš list nepositičen. Če bi pa se hoteli spustiti na to polje, bi to storili na drug način in po drugi poti. Naši „seljaci“ in „radnici“ nas dobro poznajo in še smo ena vrsta.

Duhovno berilo

Kaj je človekovo življenje na zemlji? Oh koliko odgovorov na to največje vprašanje za vsakogar. Taki-le so: „Miza je človekovo življenje, ob kateri sedimo, in krožnik, iz katerega jemo — je sladak požirek, katerega po-tegnimo čim globlje — je slavnostni dan, ko se smejemo v plesu in opojnosti — je velika šala, nad katero se zabavamo do smrti — je kol bežen oblak, za katerim zremo in ne vemo, kam beži, ko upamo in čakamo, pa ne vemo, na kaj čakamo. — tam gori v belini oblakov plava naša sreča in čakamo, da po stopnjicah oblakov priteče k nam.“

Kaj je življenje? Veliki dan dela. Mizo obložimo z zaslužkom lastnega dela, požirek krepčilni, ki smo ga zaslužili z lastnim delom, praznik, ki je napočil po delavnikih našega znoja in truda. Vsi smo v vinogradu Gospodovem celo življenje, da z molitvijo in delom služimo plačilo Gospodarjevo. Vinograd Gospodov je povsod, kjer človek zvesto in pošteno vrši svojo dolžnost na položaju, ki mu ga je določil Gospod. Morda v kotu težav in trnja, morda na odprti cesti svetlobe in zmagovalja, v trudu in znoju vsakdanjega dela, v gozdu, v rudniku, na travniku, na polju, v tovarni, v delavnici. Ali sem tudi jaz v vinogradu Gospodovem, če ječim pod težo svojega poklicnega dela? Seveda, nujno pa je samo, da svoje delo v pravi luči gledamo. Življenje, o človek, bo minilo in nesli te bodo skozi široka vrata na božjo njivo. Tvoji duši se bodo pa odprla vrata, skozi katera stopiš pred Boga. In vprašal te bo Sodnik, kje so snopi, ki si jih žel celo življenje. Da ne boš prazen, zato se uč umetnosti, da vsako delo, pa naj bo še tako preprosto, prekuješ v večno vrednost. Ogenj, ki vsako naše delo prekuje, je namen, da z vsakim dejanjem hočem Bogu služiti in svojemu trpečemu bratu pomagati. Oh, ko bi mogel že tu zreti v lepoto takega dela, ki je prekovano v večno vrednost!

Zato glej, da ne prideš k obračunu pred Gospodarja s praznimi rokami. Znojne kaplje, ki jih znojš pri delu, solze, ki ti zalivajo oči, ko se boriš v svoji zvestobi do Boga, to so biseri, s katerimi ti bo večni plačnik napravil krono. Visoko naložene vozove sena in kmalu žitnega snopja vozimo dan za dnem sedaj v škrabce. Spomni se ob teh prevozih, ko boš ti priplaval na ramenih pogrebcev na božjo njivo, tvoja duša pa bo stopila s snopjem zaslužnih del pred Gospoda Boga!

Statistika

Če hočemo imeti dober pregled o kočevskem okraju, se moramo seznaniti s statistiko občin, katastrskih občin, vasi, naselkov itd. Zato bomo prinesli v naslednjih številkah podatke po posameznih občinah po statistiki iz leta 1931.

Katastrska (davčna) občina in kraj	Pr. 1931	Župnija	Ljudska šola
4. Občina Koprivnik			
Površina: 9314 ha 67 a 47 m ² — 1278 preb.			
Brezje	91	Koprivnik	Koprivnik
Gor. Mačkovec	9		
Laze	24		
Staro Brezje	58	"	"
Bukova gora	199	"	"
Gor. Buk. gora	—	"	"
Grodec	33	"	Ovčjak
Ovčjak	45	"	"
Slaba gorica	9	"	"
Spod. Buk. gora	63	"	Koprivnik
Sred. Buk. gora	26	"	"
Topli vrh	23	"	Ovčjak
Golobinjek	91	"	Koprivnik
Hrib	190	"	"
Gorenja Loka	32	"	"
Hrib	152	"	"
Tanči vrh	6	"	Svetli potok
Koprivnik	291	"	Koprivnik
(Koprivnik pri Kočevju)			
Kumrova vas	94	"	"
Kumrova vas	32	"	Svetli potok
Studen	3	"	"
Svetli potok	59	"	"
Nemška Loka	168	Nemška Loka	Nemška Loka
Nemška Loka	103		
Prerigel	65		
Rajhenav	154	"	"
Podstene	18	Koprivnik	Koprivnik
Rajhenav	136	"	Rajhenav

(Dalje prihodnjič.)

Novice

Za romanje k Novi Štifti. Nepričakovano veliko zanimanje in vnemo je dvignila na kočevskem podeželju med Slovenci misel na skupno romanje k Novi Štifti. Slovenska Straža prejema od raznih strani izjave zadovoljstva in udeležbe. Naj dodamo k uvodnem razglasu še to: Spovedniki bodo na razpolago v soboto popoldne, zvečer in nedeljo zjutraj. Vsi kočevski Slovenci se zberemo točno ob pol 9. uri pri znamenju v Ravnem delu pod hribčkom Nove Štife in gremo v sprevedu v cerkev. Slovenska Straža je oskrbela znake Slovenske Straže, ki naj ga ima vsak naš udeleženec, oddaja jih tajništvo Slovenske Straže. Romanje in cel spored se vrši ob vsakem vremenu. Razgovor se vrši pod lipami. Za jestvine bo skrbnjeno v gostilni Fajdiga, prav pa, da vsak vzame kaj seboj. Avtomobili, kolesa, vozovi se lahko puste pod hribom, kjer je za nadzorovanje oskrbljeno.

Na veselo svidenje v velikem številu!

Postavitev in premestitev. S kraljevim ukazom je postavljen za starešino okraj. sodišča v Ribnici Jože Arko, do sedaj sodnik v Kočevju. Franc Lazar, sodnik v 7. skup. okraj. sodišču v Slov. Konjicah, je premeščen k okraj. sodišču v Kočevje.

80 letnica Mohorjeve družbe. Na dan Sv. Cirila in Metoda je proslavila kulturna Slovenija značajno 80 letnico Mohorjeve družbe. To kulturno družbo je ustanovil slovenski škof Martin Slomšek. Družba je bila ustanovljena v Celovcu 1860. l. Leta 1870. je imela 15.000 članov, leta 1890. pa že 45.000 članov. Mohorjev dom v Celovcu s tiskarno in knjigovoznico, kakor tudi nova tiskarna v Celju, so dokaz vztrajnega dela. 21 milijonov kosov knjig izdanih med narod so dokaz ogromnega prosvetliljskega dela. Naš znani pisatelj Franc Finžgar je dolgoletni urednik Mohorjeve družbe in je veliko let eden izmed najbolj aktivnih kulturnih delavcev. Vodilna nit Mohorjeve družbe je vedno bila, da da narodu dobro knjigo.

Ne izgublajmo živcev! Današnji generaciji bo sedanja vojna skrajšala deset let življenja, mi je zadnjič zatrjeval moj prijatelj. Res je, če bomo neprestano vrteli radio aparate in napejali ušesa po alarmantnih vesteh, ki jih širijo razne propagandne postaje, če čitamo po deset dnevnikov na dan, in ves dan drugega ne delamo, kakor da se pogovarjamo o tem, kaj smo doživeli in kaj nas vse čaka, potem so nam lahko živci razzvani, da smo nesposobni za vsako pametno delo. Sedanji čas pa nam še v večji meri — kakor sicer — ukazuje, da ohranimo hladnokrvnost za vsako ceno. Kdor ima v sebi boljše

Plačajte naročnino!

Zemljevid Francije

Ob sklenjenem premirju drži nemška armada francosko ozemlje zasedeno do sledeče črte: od španske meje preko Mont de Mersos ter zahodno od mesta Bordeaux na mesto Tours, nato zavito na zahod do švicarske meje. Ob italijanski meji pa je 50 km širok pas razorožen

živce, ta bo zmagal! Zmagal ne samo na fronti, ampak tudi doma na kmetiji, v obrti, v trgovini. Situacija v svetu je precej zavrta trgovino in splošni promet, toda tudi sami smo ta promet zavrlji po svoji lastni nespameti. Koliko se na primer danes več popije, kakor sicer. Celo trezne možake, solidne kmečke gospodarje, obrtnike in trgovce vidiš, kako se vdajujejo pijači čes, dajmo ga, saj ne vemo, če ga bomo lahko še jutri! Pameten človek ne živi tako. Sedanji položaj na Balkanu ne kaže, da bi bili tudi mi povlečeni v vojni metež. Vsaj za dogledni čas ne. Zakaj torej prepuščati svojo voljo trenutnim razpoloženjem in se predajati obupu. Naše načelo mora biti: delati in gospodariti vse tako, kakor da se v svetu ni nič zgodilo! Tako si bomo sami ustvarili boljše pogoje za življenje ter bom s tem tudi lažje prenesli našo usodo za slučaj najhujšega. Ne obupavati, ko še vedno lepo sonce sijel!

Zunanji pregled

Veličasten sprejem Hitlerja v Berlinu - Grof Ciano v Berlinu, na zahodnem bojišču - in: - Posvet v Monakovem - Hitler-Ciano

Italijanski zunanji minister grof Ciano je na nemško povabilo odpotoval v Berlin, kjer se je z nemškimi diplomati posvetoval o nadaljnji politiki osi po padcu Francije. Grofa Ciano je sprejel tudi kancler Hitler, ki so ga množica dan poprej po dvomesečni odsotnosti z velikim navdušenjem sprejela v Berlinu. Cianova misija je pred vsem političnega značaja. V Berlinu so razpravljali o madžarsko-romunskem sporu in o položaju po zasedbi Besarabije in Bukovine. Po razgovorih v Berlinu je grof Ciano odpotoval na nemško zahodno bojišče. Razgovori se bodo še nadaljevali.

Nato pa se vrnil na posvet v Monakovo. Voditelj nemškega rajha in državni kancler Hitler je sprejel danes dopoldne ob navzočnosti zunanjega ministra Ribbentropa in italijanskega zunanjega ministra grofa Ciano, predsednika madžarske vlade grofa Telekyja in madžarskega zunanjega ministra grofa Czakyja. Razgovori so potekali v duhu tradicionalnih prijateljskih odnošajev med temi tremi državami.

Sedmograška in Dobrudža - Za pravično ureditev sporov po zmagi nad Anglijo na Balkanu - Želja o uvedbi avtoritativnega reda

Na Madžarskem je zadnje dni nastalo vznemirjenje zaradi tega, ker so se pokazale v Romuniji mrzlične priprave, da bi se izpremenil režim v fašističnem smislu. Iz tega so v Budimpešti sklepali, da se hoče Romunija, ko se bo vojna končala in bo začela zasedati mirovna konferenca, predstaviti kot država, ki zasluži, da ostane neokrnjena, to se pravi, da bi smela obdržati tudi Sedmograško in Dobrudžo, ozemlja, ki ji nikakor ne gre. Seveda sta se madžarska državnik v Monakovem prepričala, da take zakasnele izpreobrnitve, kakor sta francoska in romunska, tudi v primeru, če bi se ne vedelo, kakšen namen se s tem zasleduje, ne morejo izpremeniti sklepa, ki sta ga napravila Rim in Berlin, kako naj se na pravičen način uredijo balkanske zadeve. Obisk Telekyja in Czakyja v Monakovem bo na vsak način Madžarsko zopet popolnoma pomiril. Ko bo dosežena zmaga nad Anglijo, se bodo tudi rešila vprašanja, ki se tičejo Balkana, tako, da se bo ustanovil pravičen in trajen mir tudi na tem sektorju Evrope.

Ni zastoj rečeno, da se bodo te zasluge uredile po miru, kar se pa tiče novega političnega reda in discipline ter socialne pravičnosti v smislu narodnega socializma in fašizma, velja tudi za Madžarsko, da bo tudi ona, ko bo vpotstavljena v svojih upravičenih mejah, morala slediti zgledom, ki kažejo, da so tudi take dežele, ki so se doslej oklepale rušečih se režimov, izprevidle, da se morajo usmeriti v duhu novega časa.

V Romuniji nova vlada

Romunska vlada se je pretekli teden spreminila. Tatarescova vlada je odstopila. Nova vlada, ki jo je sestavil Gigurtu, se je naslonila na Železno gardo, v zunanji politiki pa na os. Te dni je pa v vladi spet nastala kriza, ker so štirje ministri, člani Železne garde, odstopili.

Nekateri diplomati menijo, da bo novo vlado sestavila Železna garda s pomočjo narodne kmečke stranke.

Rusija - Turčija

V Turčiji pričakujejo, da bo Rusija zdaj načela vprašanje Dardanel in zahtevala rusko ozemlje, ki ga je Turčija zasedla po svetovni vojni. Ruski poslanik v Ankari Terentijev je namreč odpotoval v Moskvo; zato v Turčiji pričakujejo, da bo po vrnitvi izročil rusko noto. Zanimivo je, da se je Terentijev pred odhodom sešel z nemškim poslanikom von Papnom.

Tragična usoda francoske mornarice - Angleški napad na njo - Francozi prekinili diplomatske stike z Anglijo

Po premirju z Nemčijo in Italijo se je morala Francija obvezati, da bo vse svoje vojno brodovje demobilizirala, ga umaknila v francoska ali nevtralna pristanišča, nekaj pa dala na razpolago za zaščito obal. Angleška vlada je hotela po vsaki ceni preprečiti, da bi francosko brodovje prišlo v sovražne roke; zato je angleško brodovje zajelo vse francoske ladje, zasidrane v angleških pristaniščih. Najbolj žalostno poglavje se je pa odigralo v alžirskem pristanišču Oranu, kjer je bilo zasidranih več francoskih bojnih ladij vseh vrst. Poveljnik angleškega vojnega ladjevja je poslal pogoje, pod katerim naj odplujejo te ladje v Anglijo, sicer jih bo angleško vojno brodovje k temu prisililo. Tako se je vnela krvava bitka, ki je zajela del francoskega ladjevja, velika francoska bojna ladja „Dunquerque“ je pa poškodovana z nekaterimi drugimi utekla v pristanišče Toulon. Usoda francoskega ladjevja v Aleksandriji dostaj še ni razčiščena. Nemška in italijanska vlada sta zaradi bitke pred Oranom dovolili, da sme francoska mornarica ostati obožena. Francoska vlada je po tem dogodku sklenila prekiniti diplomatske odnose z Veliko Britanijo.

Angleži so poškodovali največjo in najmodernejšo francosko bojno ladjo „Richelieu“ v pristanišču Dakarju v zahodni Afriki, in jo onesposobili za nadaljnje bojevanje. Najprej so poveljniku ladje poslali podobne pogoje kakor brodovju pred Oranom; te pogoje je poveljnik odklonil. Zato so Angleži ladjo napadli z bombami in torpedi. Francosko brodovje pred Aleksandrijo je sprevidelo, da se premoči angle-

škega brodovja ne bo moglo upirati, zato je sprejelo angleške pogoje. Podoben ultimatum je dobilo tudi francosko ladjevje pri otoku Martiniquu v Karibskem morju.

Italijanski bombniki neprestano napadajo Aleksandrijo, Malto in druge angleške postojanke

Vojna v Afriki se bje z vso srditostjo. Italijanski bombniki neprestano v rojih napadajo Aleksandrijo, Malto in druge angleške postojanke. Angleško letalstvo in topništvo odgovarjata. Pri tem kajpak ne manjka žrtv. Angleži pritiskajo v Libijo in si prizadevajo, da bi napravili čim več škode. Italijani so pa iz Eritreje udarili v Sudan.

Letalski napadi na Anglijo - Priprave za glavni napad

Letalski napadi nad Nemčijo in Anglijo se vrste noč za nočjo. Pri tem sodelujejo bombniki in lovska letala. Poročila o žrtvah si nasprotujejo. V angleških in drugih diplomatskih krogih v kratkem pričakujejo nemški napad na Anglijo.

Francija zavrgla svojo ustavo, predsednik Lebrun odstopil, maršal Petain državni poglavar - Načelo: Za osebno in državljansko čednost ter družino, proti kapitalizmu in mednarodnemu socializmu!

Francija je dobila triumvirat. Prezident Lebrun je odstopil. Maršal Petain je postal diktator in ima približno takšno oblast kakor general Franko v Španiji. Francosko politiko bodo vodili Laval, Marquet in general Weygand. Nova francoska ustava bo ustrezala avtoritarnim načelom.

V pretežnosti bo skrbela država za vzgojo narodove mladine in njeno duhovno oblikovanje. Ker se vlada zaveda smrtonosne škode, katero je prizadela Franciji duhovna in moralna izpačenost, ki so jo širili gotovi intelektualni krogi, ki so v prvi vrsti krivi poraza v odločilni uri, bo podpirala v prvi vrsti družino, se prizadevala, da postane zopet rodovitna in da bo negovala zopet osebno in državljanske čednosti.

Ali si že uredil letošnjo naročnino, ga širiš in priporočaš svojim sosedom in prijateljem. Tvoje glasilo je, rojak, in svojo narodno zavednost najlepše dokažeš z zvestobo glasniku slovenske družine!

Javna dražba Dijaškega doma v Kočevju

Na predlog zahtevajočih strank Tomič Edvarda, posestnika in gostilničarja v Kočevju, in dr. Maurer Vilka, javnega notarja v Brežicah, bo

dne 2. avgusta 1940 ob 10. uri dopoldne

pri tem sodišču v sobi št. 3 na podstavi s tem odobrenih dražbenih pogojev dražba nepremičnin vl. št. 262, 263, 265, 603, 875 in 878 k. o. Kočevje v sledečih skupinah:

Skupina	Vl. št.	Označba nepremičnin	Cenilna vrednost v din	Najmanjši ponudek v din	Varščina v din
I.	875	Dvonedstropna hiša št. 38 in pritlična hiša, gospodarsko poslopje z leseno lopo, stavb. parc. št. 165/2, njivska parc. št. 727 ter travniškimi parc. št. 729 in 730	531.711--	280.023--	53.172--
II.	878	Travniške parc. št. 731/1, 753 in 754	16.513--	11.009--	1.652--
III.	878	Vrtna parc. št. 757 in travniški parc. št. 758 in 760	11.169--	7.446--	1.117--
IV.	878	Travniška parc. št. 771	24.460--	16.307--	2.446--
V.	262	Pašniški parc. št. 1950 in 1951	8.855--	5.904--	886--
VI.	262	Travniška parc. št. 366 in gozdna parc. št. 367	16.032.75	10.689--	1.604--
VII.	262	Travniška parc. št. 390 in gozdna parc. št. 391	14.505.50	9.671--	1.451--
VIII.	262	Gozdna parc. št. 412 in travniška parc. št. 413	24.635--	16.424--	2.464--
IX.	262	Pašniška parc. št. 460/1, travniška parc. št. 466/2 in gozdna parc. št. 467	17.765.25	11.844--	1.777--
X.	265	Njivska parc. št. 1188 in travniška parc. št. 1189	43.981--	29.321--	4.399--
XI.	262	Travniške parcele št. 1107, 1108 in 1110 ter njivska parcela št. 1109	345.614--	230.410--	34.562--
XII.	263	Travniška parcela št. 1103	189.100--	126.098--	18.911--
	603	Njivska parcela št. 1105/1			
XIII.	262	Dvonedstropna hiša št. 133 in gospodarsko poslopje, stavb. parcela št. 166/1, travniški parceli št. 724/1, 726, vrtna parcela št. 724/2 in njivska parcela št. 725	660.225--	350.825--	66.023--

Po skupinski dražbi se vrši še dražba vseh gornjih nepremičnin kot celote. Cenilna vrednost znaša 1.904.566.50 din, varščina 190.457 din in najmanjši ponudek pa seštevek vseh doseženih najvišjih ponudkov za posamezne skupine in najnižjih ponudkov glede tistih skupin, za katere ni bilo ponudnika.

Obvelja tisti način dražbe, pri katerem se doseže največja kupnina. Varščina mora obstojati ali iz gotovine, ali iz domačih državnih papirjev, ali iz vložnih knjžic domačih hranilnic in posojilnic, ki so takoj in brez vsake omejitve izplačljive. Vrednostni papirji se računajo po tečaju prejšnjega dne, ki ga mora dokazati ponudnik.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja. To sodišče kot zemljiškooknjižno sodišče naj zaznamuje določitev dražbenega naroka. Na hipotečne upnike, posestnike kreditnih in kavcijskih hipotek, nadalje glede davkov ter davščin na javne organe so nastavljeni priloženi pozivi.

Okrajno sodišče v Kočevju, odd. II., dne 21. junija 1940.